

Stor okunskap om läkemedelskommittéerna i SNS-rapport

■ Fyra ekonomer, som utgör »SNS Välfärdspolitiska råd«, har nyligen kommit med en rapport kallad »Hälsa, vård och tillväxt«. Den lämnar en del i övrigt att önska och förtjänar därför en kommentar.

SNS (Studieförbundet näringsliv och samhälle) beskriver sig som »ett fristående nätverk av ledande beslutsfattare med engagemang i svensk samhällsutveckling«. Med den beskrivningen hade man kanske förväntat sig en mera seriös och genomarbetad rapport. Det är föga förvånande att nio tunga beslutsfattare ur »Välfärdsrådets referensgrupp« avstått från att ställa sig bakom rapportens slutsatser.

Ett av de tio avsnitten i rapporten berör läkemedelsmarknaden, och här talas det bl a om »den överprövning av LFN:s

[Läkemedelsförmånsnämndens] beslut som läkemedelskommittéerna de facto kommit att svara för«. Någon närmare förklaring till hur detta går till lämnas dock inte. Det är kanske lika bra det, eftersom påståendet är helt fel.

Olika roller

Kommittéerna och LFN har olika roller. Den senare myndigheten sätter pris och avgör om ett receptläkemedel kan ingå i rabattsystemet. LFN gör sin bedömning utifrån ett hälsoekonomiskt samhällsperspektiv. Kommittéerna å sin sida utgår från LFNs övergripande bedömning, men adderar ytterligare några kriterier såsom medicinsk och farmaceutisk ändamålsenlighet, när man tar fram sina terapirekommendationer.

Kommittéerna ser som sin primära

uppgift att stödja förskrivarna att göra väl avvägda läkemedelsval.

Om SNS hälsoekonomer anser att LFN och kommittéerna gör samma sak och de senare därför kan läggas ner, så må de naturligtvis göra det. Det trista i sammanhanget är den djupa okunskap om bl a kommittéernas verksamhet som några av landets ledande hälsoekonomer avslöjar i kapitlet om läkemedelsmarknaden.

Om andra delar av rapporten håller samma nivå bör nog SNS ta sig en fun- derare över kvaliteten på sitt »Välfärds- politiska råd«.

Sten Iwarson

*professor, överläkare, ordförande
i Lok (Läkemedelskommittéernas
ordförandekollegium)
sten.iwarson@infect.gu.se*

Offentlig hearing om depressionsbehandling?

■ I sitt svar om depressionsbehandling och psykoterapi (Läkartidningen 51–52/2004, sidorna 4252–4) ignorerar Björn Mårtensson och Sten Thelander forskning som talar emot de egna slutsatserna. Eftersom detta framgår av artiklarna i LT 51–52/2004 hänvisas läsaren dit. På två punkter menar Mårtensson och Thelander (M&T) att jag felciterar källmaterialet.

1. M&T antyder att jag felciterar en översikt om psykoterapiforskning [1]. Citatet finns på sidan 167 och speglar väl texten som helhet. När M&T väljer citat avslutar de meningen så att den verkar stödja deras ståndpunkt: »When more severe cases of depression, anxiety, and so on are considered, technique differences sometimes emerge. There appear to be specific and superior effects of some behavioral and cognitive methods with some otherwise difficult problems (...)«, men utelämnar resten som lyder:

»... such as severe phobia, compulsions, bulimia nervosa, tension headaches, insomnia, and other health related dysfunctions.« Citatet som helhet stödjer inte slutsatsen att KBT är effektivare vid depression.

2. M&T skriver att de inte hävdar att psykodynamisk psykoterapi är mindre effektiv. Här tycks de ha glömt sina egna slutsatser. Om psykodynamiska psykoterapiformer skriver de att: »... de sannolikt är mindre effektiva än ovan uppräknade terapiformer«. M&T bör kunna förklara varför de dragit denna slutsats när huvuddelen av de relevanta studier som refereras inte visar detta.

Låta företrädarna redovisa

Sammantaget har M&T kritiskt och bitvis osakligt granskat stödet för psykoterapi och i synnerhet psykodynamisk psykoterapi. Granskningen av stödet för

antidepressiva har påtagliga brister. Ett sätt att skapa en mer balanserad och rättvisande bild av det vetenskapliga stödet för olika depressionsbehandlingar skulle vara att företrädare för olika behandlingsinriktningar fick redovisa stödet för de egna behandlingarna och samtidigt kritiskt granska stödet för andra behandlingsformer. En offentlig hearing är ett sätt att skapa ett sådant forum. Kanske är detta något för psykiatrisamordnaren att fundera över?

Peter Ankarberg

*leg psykolog, leg psykoterapeut,
Samtalscentrum Unga Vuxna, Nyköping
peter.ankarberg@dll.se*

Referens

1. Lambert MJ, editor. Bergin and Garfield's handbook of psychotherapy and behaviour change (5th ed). New York: John Wiley & Sons; 2004.